

Duurzaam ontwerpen instrument Rijnenburg

Jaap Kortman IVAM

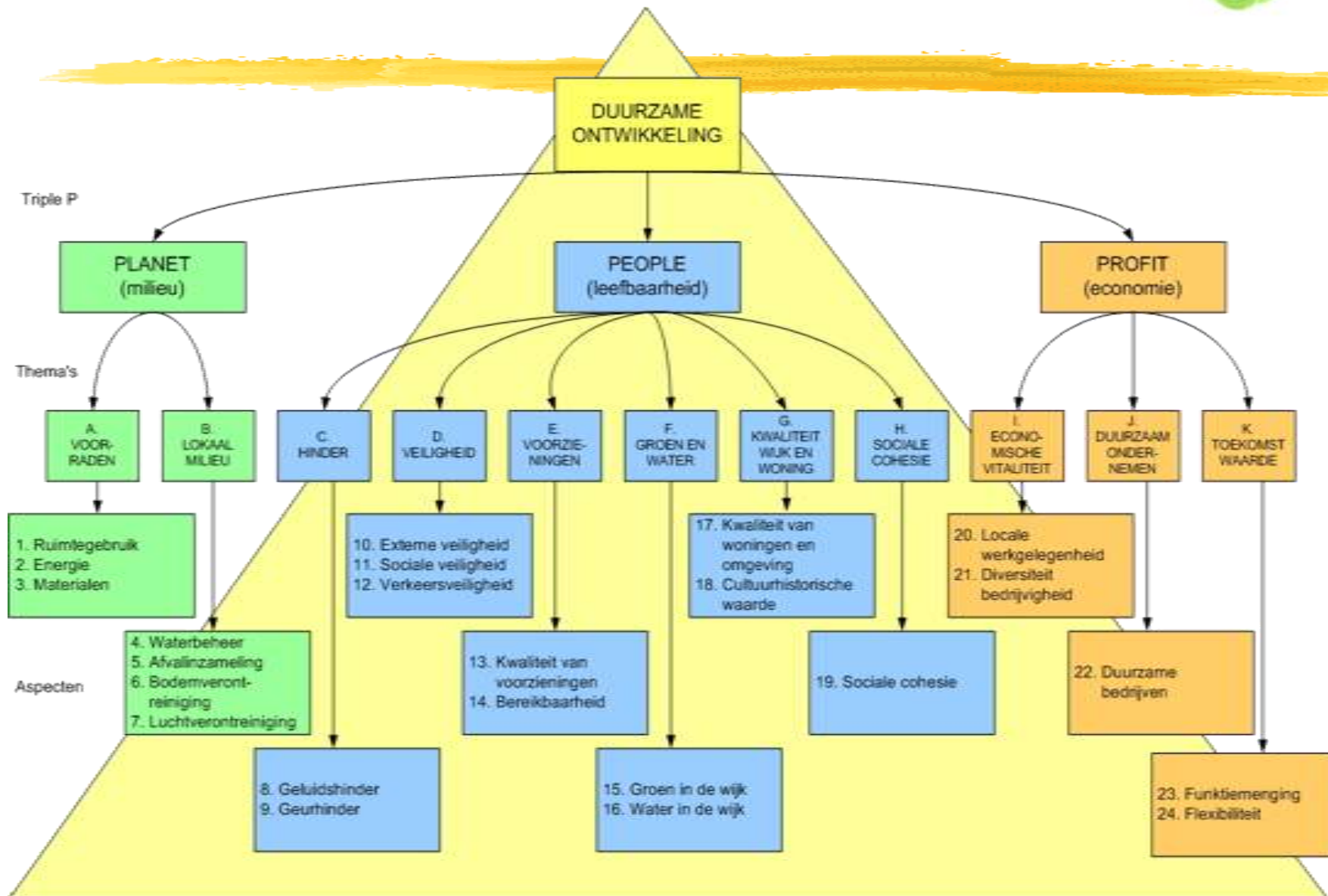
Sjoerd Verhagen Mapsup

Dymph Hoffmans, gemeente Utrecht

Motivatie Duurzame gebiedsontwikkeling

- Veel kansen voor duurzame gebiedsontwikkeling
- Gemeenten en andere partijen willen duurzame en/of klimaatbestendige wijken ontwikkelen
- Maar: er bestaan verschillende definities over 'wat een duurzame wijk is'
- Er is behoefte aan instrumenten die de duurzaamheid van een wijk bespreekbaar

DPL: DuurzaamheidsProfiel van een Locatie

Duurzaamheidsprofiel van een locatie Versie 1.0

Algemene invoer

Naam wijk of plan: Oud-IJmuiden

Bestaande wijk of plan: Bestaande wijk Plan

Aantal inwoners: 516

Totaal aantal woningen: 271

Totaal oppervlakte: 9,68 ha

Totale wegengte: 2,9 km (exclusief snelweg)

Kies referentiewijk: Woon-bedrijvenwijk in stad

Navigatie

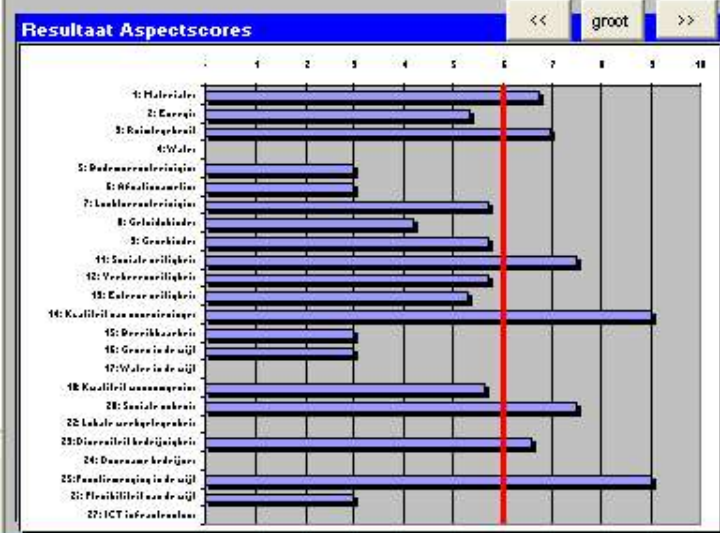
Invoer: Inlezen Bewaren Verwijderen

Referentie: Bewaren

- Voorraden
  - 1+2: Materialen + Energie
  - 3: Ruimtegebruik
- Lokaal milieu
  - 4: Water
  - 5: Bodemverontreiniging
  - 6: Afvalinzameling
  - 7: Luchtverontreiniging
- Hinder
  - 8: Geluidshinder
  - 9: Geurhinder
- Veiligheid
  - 11: Sociale veiligheid
  - 12: Verkeersveiligheid
  - 13: Externe veiligheid
- Voorzieningen
  - 14: Kwaliteit van voorzieningen
  - 15: Bereikbaarheid
- Groen en water
  - 16: Groen in de wijk
  - 17: Water in de wijk
- Kwaliteit wijk en woning
  - 18: Kwaliteit van de woonomgeving en kwaliteit woningen
- Sociale structuur
  - 20: Sociale cohesie
- Economische vitaliteit
  - 22: Lokale werkgelegenheid
  - 23: Diversiteit bedrijvigheid
- Duurzaam ondernemen
  - 24: Duurzame bedrijven
- Toekomstwaarde wijk
  - 25: Functiemenging in de wijk

Thema's

- A. Voorraden A. t/m K.
- B. Lokaal milieu
- C. Hinder
- D. Veiligheid
- E. Voorzieningen
- F. Groen en water
- G. Kwaliteit wijk en woning
- H. Sociale structuur
- I. Economische vitaliteit
- J. Duurzaam ondernemen
- K. Toekomstwaarde wijk

Veegwaarden planet

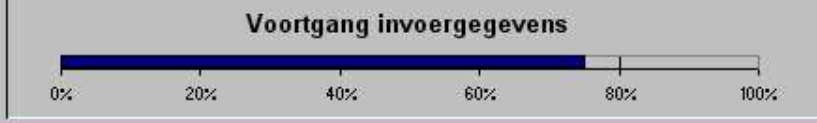
1: Materialen	1
2: Energie	1
3: Ruimtegebruik	1
4: Water	1
5: Bodemverontreiniging	1
6: Afvalinzameling	1
7: Luchtverontreiniging	1
8: Geluidshinder	1
9: Geurhinder	1

Veegwaarden people

11: Sociale veiligheid	1
12: Verkeersveiligheid	1
13: Externe veiligheid	1
14: Kwaliteit van voorzieningen	1
15: Bereikbaarheid	1
16: Groen in de wijk	1
17: Water in de wijk	1
18: Kwaliteit woonomgeving	1
20: Sociale cohesie	1

Veegwaarden profit

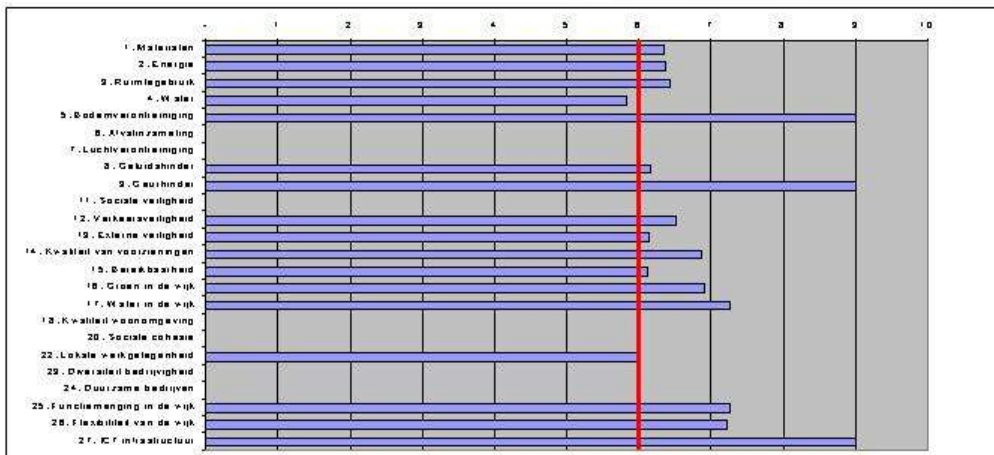
22: Lokale werkgelegenheid	1
23: Diversiteit bedrijvigheid	1
24: Duurzame bedrijven	1
25: Functiemenging in de wijk	1
26: Flexibiliteit van de wijk	1
27: ICT infrastructuur	1

DPL CASCADEPARK WEST

Huidig plan

DPL-SCORE = 6,9

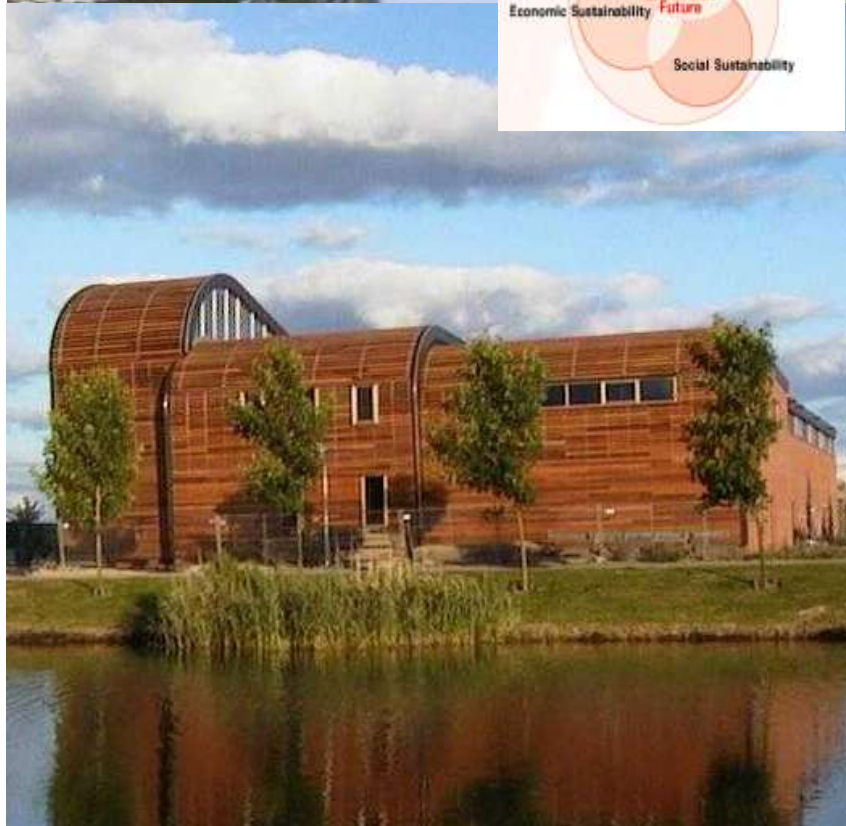

Toelichting op een aantal hoofdthema's

- **Voorraden** Redelijke score door energie-infrastructuur en verwijzing naar Nieuw Flevolands Peil (dubo)
- **Lokaal milieu** Matige score door gering gebruik van waterbergingscapaciteit gebied
- **Hinder/Veiligheid** Matige score door aanwezigheid spoorlijn
- **Groen en water** Redelijke score door grote hoeveelheid groen
- **Functiemenging** Redelijk goede score door mix van voorzieningen en woningen

Duurzaamheidskansen

1. Casco^{plus} Verhoging kwaliteit groen en water **8,0**
2. Footprint Onder duurzame architectuur gebouwd **8,4**
3. Greenway Duurzame voorzieningen en bedrijvigheid **8,7**

Toepassing Utercht Rijnenburg

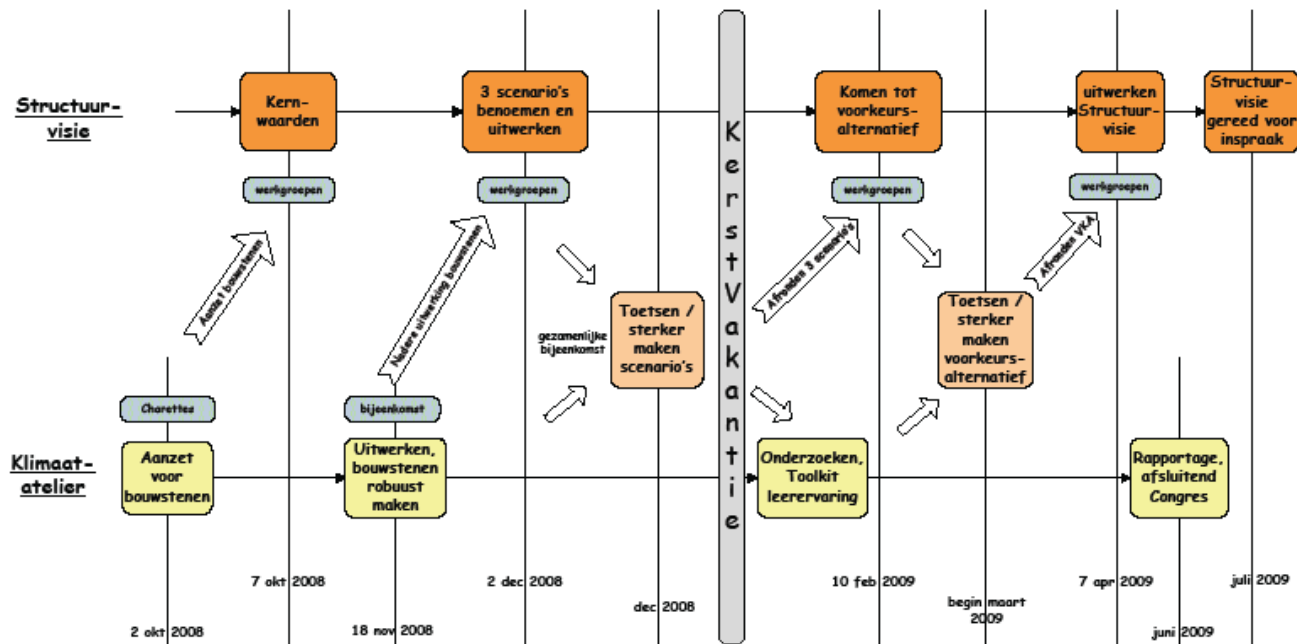
- Gemeente Utrecht heeft hoge klimaat ambities voor Rijnenburg
- Nieuw instrument kan klimaat ambities zichtbaar maken en helpen optimaliseren
- Instrument is combinatie van een MapTable en DPL dat duurzaamheid meet
- Tekenen en Rekenen : doel klimaatbestendigheid wijk optimaliseren

Rijnenburg nu

Samenwerking structuurvisie klimaatatelier

AFSTEMMING PLANVORMING STRUCTUURVISIE RIJNENBURG EN KLIMAATATELIER

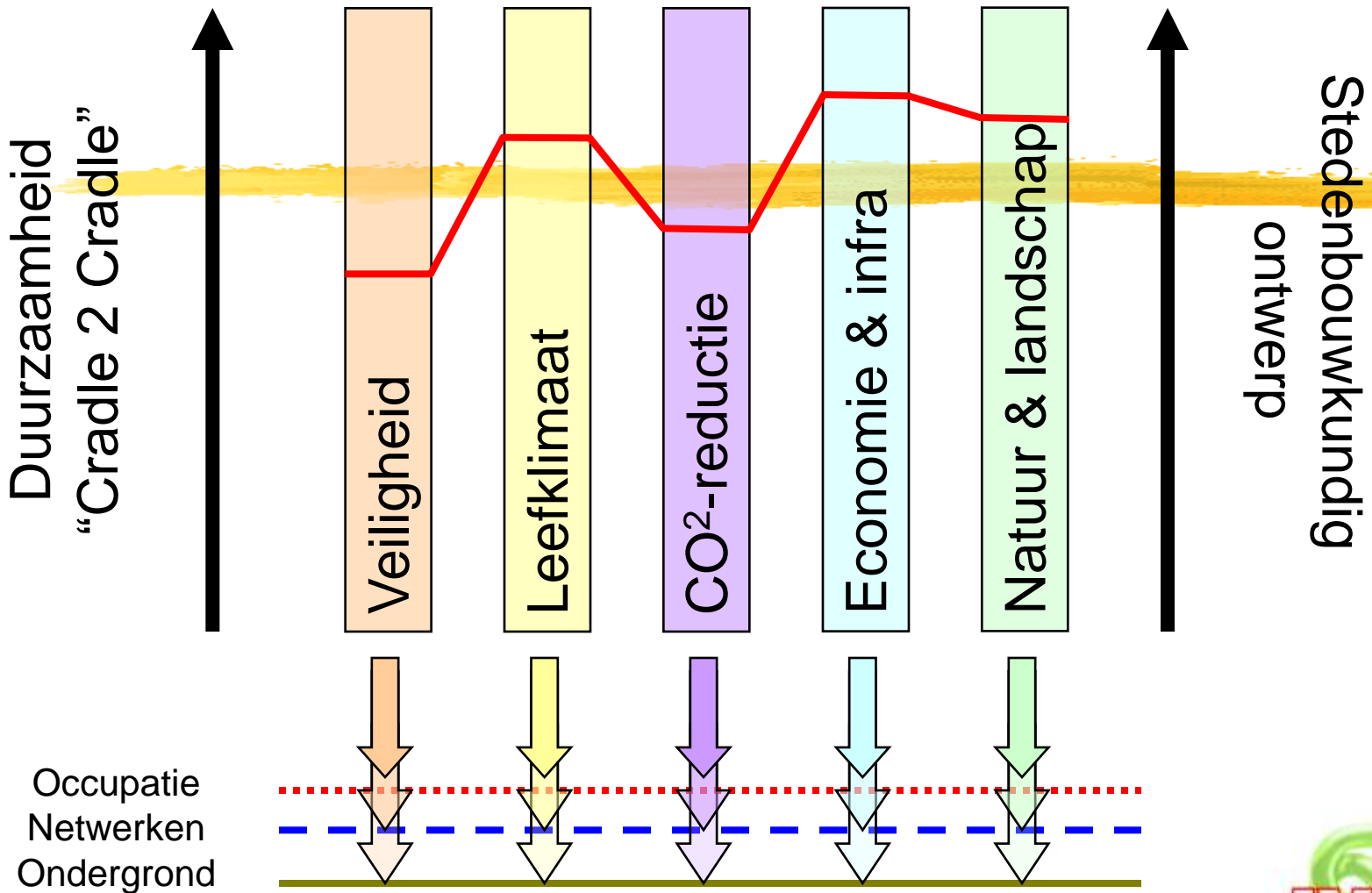

Fasering in toepassing instrument

- Fase 1: toepassen nieuw instrument voor duurzaam ontwerpen tbv structuurvisie (14 indicatoren)
- Fase 2: doorrekenen voorkeursalternatief mbv oorspronkelijke en meer uitgebreide DPL (24 indicatoren)

Aanpak integratie klimaatbestendigheid en duurzaamheid Rijnenburg

research and consultancy on sustainability

Doel van Duurzaam ontwerpen instrument

- Instrument werkt in vroege fasen van het ruimtelijk planproces: schets van scenario's
- Helpt stedenbouwkundigen en gemeente de duurzame consequenties van structuurvisie snel en grof in te schatten obv specifieke indicatoren voor Rijnenburg
- Werkt met indicatoren om prestatie te meten

Bereik instrument

- Voor 14 duurzame indicatoren uit de vijf thema's van het klimaatatelier:
  - waterveiligheid
  - leefklimaat
  - CO₂ reductie
  - Economie en infrastructuur
  - Natuur en landschap

Indicatoren klimaatbestendig Rijnenburg

- **(Water)veiligheid (W)**
  - W1 Bergingscapaciteit regenwater
  - W2 Behoud van veen (in droge perioden)
  - W3 evacuatieroutes bij dijkdoorbraak
- **Leefklimaat (L)**
  - L1 Geluidskwaliteit
  - L2 Toename blauwalg en ongedierte
  - L3 mogelijkheid voor gezond gedrag van mensen
- **CO2-reductie / energie (E)**
  - Opwekking duurzame energie
- **Economie & infrastructuur (M)**
  - M1 mogelijkheden rendabel OV
  - M2 bereikbaarheid voorzieningen voor fiets
  - M3 aantal fietsverbindingen naar buiten wijk
- **Natuur & landschap (N)**
  - N1 groen tbv stad en recreatie
  - N2 robuuste ecologische verbindingen
  - N3 behoud slagenlandschap

Voorbeelden van duurzame indicatoren

- *Waterveiligheid*: regenwaterberging: waterberging capaciteit totale gebied
- *Leefklimaat*: geluid: percentage woningen < 48 dB
- CO_2 : hoeveelheid duurzaam opgewekte energie in wijk: wind en zon
- *Economie en infra*: rendabel OV: aantal woningen binnen 300 meter van een halte
- *Natuur en landschap*: groen tbv recreatie: potentiële capaciteit recreanten

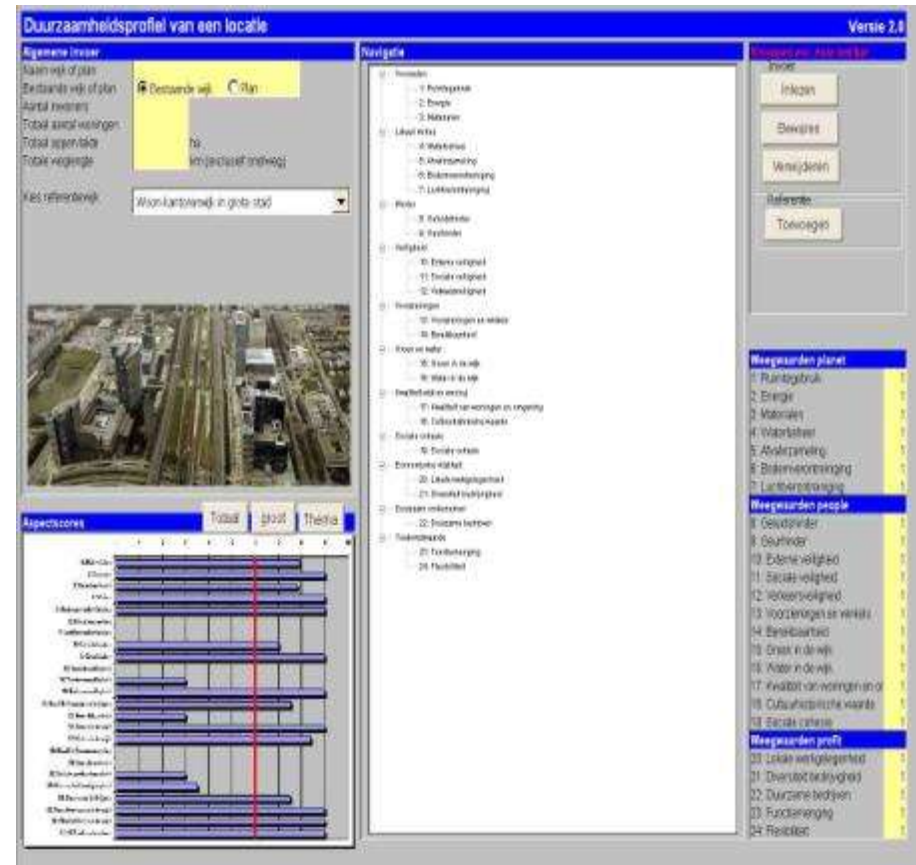
Instrument 1: Digitale tekentafel

- Interactief
- Overleg
- Consequentie
- Begrip

Instrument 2: DPL

- DPL meet duurzaamheid van een gebied
- Toegepast bij gebiedsontwikkeling
- Met behulp van 24 indicatoren
- PPP
- Voor nieuwbouw en bestaande wijken
- Op basis van plan of werkelijke situatie

Werking gecombineerd instrument

- Basiskaart wordt ingelezen
- Scenario wordt op digitale tafel geschetst
woningen, wegen, fietspaden, windmolens,
groen recreatie etc.
- Programma berekent direct duurzaamheid
- Direct komen 14 DPL scores tussen 0 en 10 te
voorschijn
- Stedenbouwkundigen passen schets aan
- Scores veranderen

Legenda met ontwerpvariabelen

Legenda DPL Rijnenburg

Lijn elementen

Leg_item

- Langzaam verkeer
- Fietspad
- Buurtweg 30 km
- Ontsluitingsweg 50 km
- Laan
- Houtwal
- Robuuste ecologische verbinding
- Sloot
- Beek
- OV lijn
- Evacuatie route 3m NAP
- Evacuatie route 5m NAP

Nevenfunctie laag

Leg_item

- Sportvelden
- Recreatief medegebruik
- Roeibaan
- Basisvoorziening
- HOV halte
- Bus halte
- Groene daken
- Zonnepanelen
- Windmolen
- Cultuurhistorische eenheid
- Zorgboerderij

Functie laag

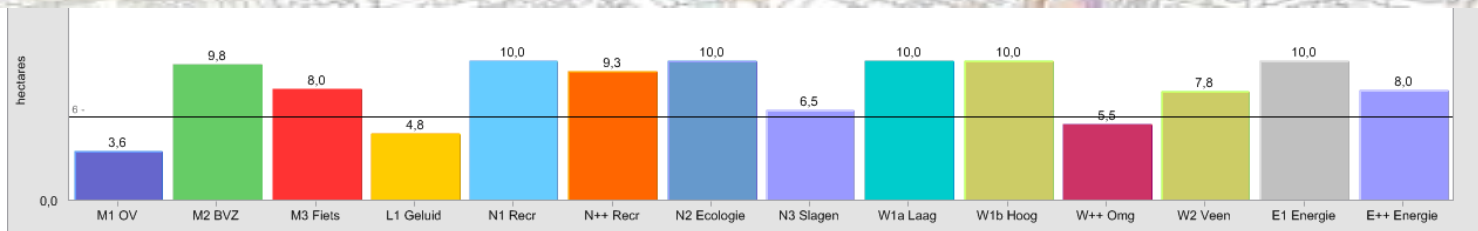
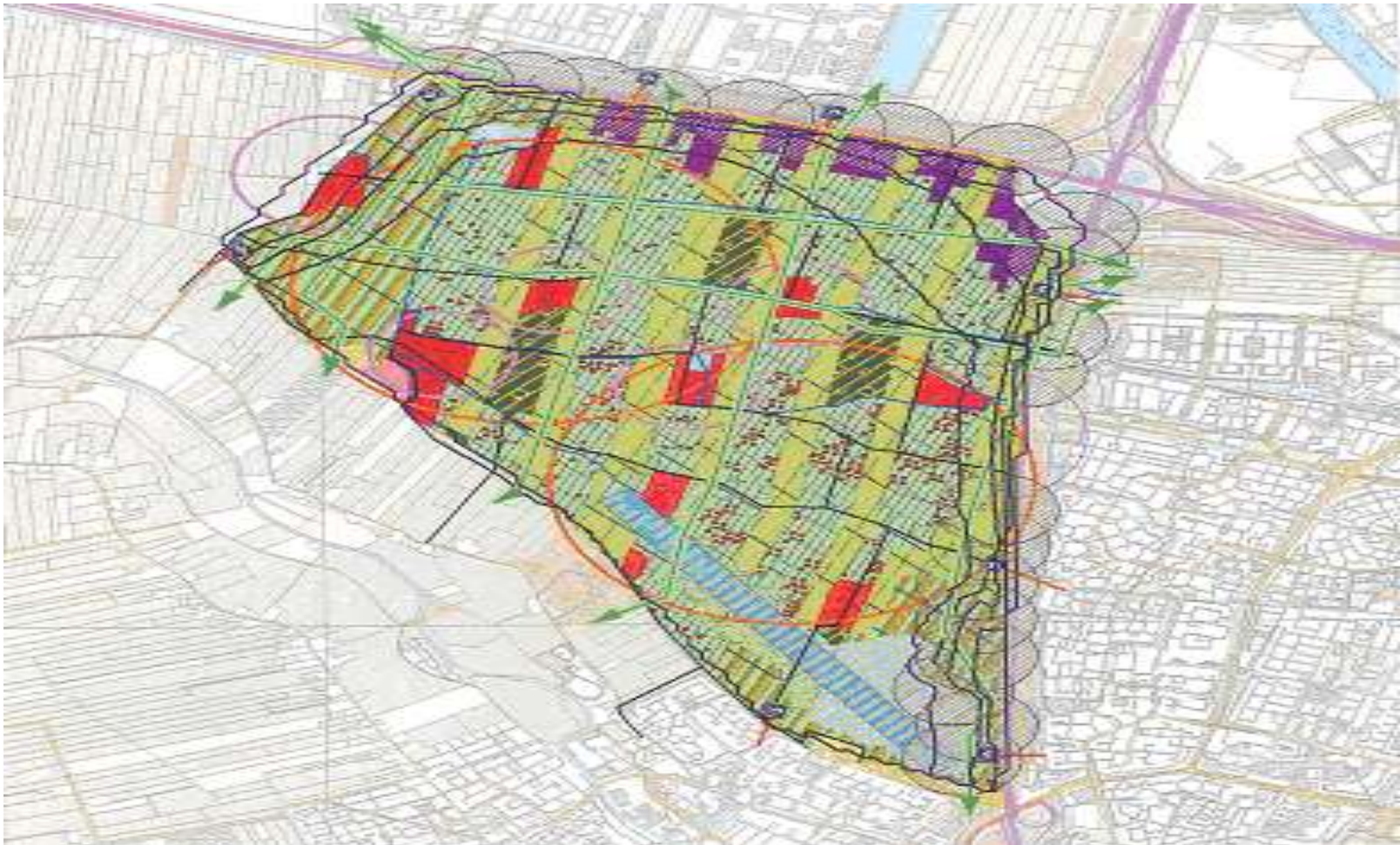
Leg_item

- Landbouw
- Wonen op het water
- Recreatie (monofunctie)
- Landelijk wonen (1-5)
- Dorps wonen (5-20)
- Centrum dorps (30-60)
- Wonen en werken
- Bedrijvcampus
- Bedrijventerrein

Basislaag

Leg_item

- Bos
- Park
- Natuurontwikkeling
- Moeras
- Open water
- Matig slotennetwerk
- Slagenlandschap (bestaand)
- Verdicht slotennetwerk
- Landgoed

Tot slot

- Vandaag kort prototype van instrument getoond
- Doel van instrument is zichtbaar maken van klimaatbestendigheid van een schets
- en hulp bij optimaliseren
- instrument met hulp van kennis bijvoorbeeld uit klimaatatlas optimaliseren
- In opdracht van provincie maken we een nieuwe klimaatmodule voor DPL